

Ervaringen van ouders en uitleg over het vmbo

Naar het vmbo

Ervaringen van ouders en uitleg over het vmbo

Naar het vmbo

Inhoudsopgave

Inhoud

Inleiding	4
<i>Elk kind kan altijd groeien</i>	6
<i>Interview familie Kroon</i>	
Wat is het vmbo?	8
<i>Scholen hebben ouders nodig</i>	10
<i>Interview familie Elzinga</i>	
Leerwegen en onderbouw	12
Schema vmbo	14
<i>Casper zit op zijn plek nu</i>	16
<i>Interview familie Theunissen</i>	
Vmbo-t of havo?	18
<i>Sportieve en sociale doeners</i>	20
<i>Interview familie Pessers</i>	
Sectoren	22
<i>‘Gewoon geknipt voor jou!’</i>	24
<i>Interview familie De Wolf</i>	
Sector Groen	26
<i>Steven weet wat hij wil</i>	28
<i>Interview familie De Jong</i>	
Mogelijkheden na het vmbo	30
<i>Geven en krijgen</i>	32
<i>Interview familie Stoffer</i>	
Extra zorg, Vakcollege en VM2	34
<i>Meisje van 16 ...</i>	36
<i>Interview familie Schoonveld</i>	
Begrippenlijst	38
Checklist schoolkeuze in vier fasen	42
Nuttige webadressen	46
Met dank aan en Colofon	47

Advies van de basisschool

Uw zoon of dochter zit in groep 8 van de basisschool. Een belangrijk jaar, want de keuze voor een middelbare school moet in dit jaar gemaakt worden. Het advies van de basisschool weegt daarbij zwaar, evenals de score van de **Cito-toets** of van een vergelijkbare toets.

Als uw kind een vmbo-advies heeft gekregen of u verwacht een vmbo-advies, dan is deze brochure bedoeld voor u. Misschien weet u wel iets van het vmbo, maar wilt u zich er nu graag meer in verdiepen. In deze brochure vindt u informatie over dit onderwijstype: wat is het vmbo, hoe zit het vmbo in elkaar, welke mogelijkheden heeft uw kind als hij zijn vmbo-diploma op zak heeft? En ook, wat klopt er van de verhalen die verteld worden over het vmbo?

Ouders over hun kind op het vmbo

Ook ouders komen daarom aan het woord. Ouders van wie de kinderen in de eerste of in een hogere klas van het vmbo zitten, of van wie de kinderen al bezig zijn met een vervolgopleiding. Acht ouderparen vertellen over hun reactie op het vmbo-advies van hun zoon of dochter en over hun ervaringen met de scholen van hun kinderen. Soms praat hun zoon of dochter zelf mee.

Begrippenlijst en checklist

Hopelijk vindt u in deze brochure antwoorden op vragen die u heeft. Achterin vindt u een begrippenlijst en een checklist om u op weg te helpen bij het kiezen van de geschikteste school voor uw kind. Een overzicht van nuttige websites helpt u zo nodig verder op weg. Uiteraard kunt u altijd mailen met specifieke vragen naar info@platformsvmbo.nl.

Tot slot: scholen kunnen het vmbo-onderwijs op verschillende manieren invullen. Ook is de ene vmbo-leerling de andere niet. Kijk daarom goed naar het onderwijsaanbod op de school die u en uw kind overwegen te kiezen. Maar ook naar de manier waarop de school dat vormgeeft; ervaringen van andere ouders kunnen daarbij heel waardevol zijn. Vraag u vervolgens af wat het beste past bij úw kind. Zoek bij twijfel contact met de school voor meer informatie en/of met de leerkracht van de basisschool. Hij of zij weet misschien wat minder van de school van uw eventuele keuze, maar kent wel uw kind.

Familie Kroon, Ede

Vader Kees: logistiek manager

Moeder Eugénie: secretariaatsmedewerker

Zoon Bob 13 jaar: vmbo, 1e klas

Dochter Frederique 12 jaar: basisschool, groep 8

Elk kind kan altijd groeien

Als een kind op het voortgezet onderwijs goed op zijn plek zit, kan het opbloeien. En nog in verrassend korte tijd ook. Eugénie en Kees Kroon zagen dit gebeuren bij hun zoon Bob. Ze zijn er gelukkig mee en op een mooie septembermiddag vertelt Eugénie hun verhaal.

Sinds Bob op het Groenhorst College in Ede zit, zit hij beter in zijn vel. Eugénie: "Bob is een andere jongen geworden. Op de basisschool was hij wat zwaar op de hand en vond school maar niks, maar nu is hij open en vrolijk. Ik denk dat het fijn voor hem is om de basisschool achter zich te laten. Ook de vrijheid en zelfstandigheid die wij van hem verwachten, dat werkt nu. De introductiedagen op het Groenhorst waren fantastisch. Met interactieve dingen werd de klas toen meteen hecht gemaakt. Ik denk dat Bob klaar was voor deze nieuwe periode in zijn leven."

Juiste match

Eugénie en Kees hebben de optimale match gezocht tussen school en hun kind. Toen Bob een vmbo-advies kreeg, hebben ze verschillende scholen bekeken met al hun voelsprietten zo ver mogelijk uitgestoken. Bij het Groenhorst College klikte het: "De school is laagdrempelig en kleinschalig, niet zo van hier is de docent en daar is de leerling. Het is voor Bob geen grote stap om bij zijn mentor binnen te lopen."

Eugénie ziet soms dat ouders alleen focussen op een paar scholen in de buurt. Volgens haar loont het de moeite om verder te kijken. Neem nu het 'groene' vmbo waar Bob op zit. Hij had niet eens wat met groen, vertelt Eugénie, maar is nu dolenthousiast. Op vrijdagmiddag maken ze bloemstukjes. Dan neemt hij klimop mee uit de tuin en komt 's middags trots met een mooi stukje thuis. Overvraag je kind niet, bepleit Eugénie. Ze ziet regelmatig dat leerlingen naar scholen gaan die te hoog gegrepen zijn. Dan lopen ze een klap op en moeten in niveau zakken. Eugénie vindt dat sneu: "Een kind kan veel beter een stijgende lijn maken. Laat hem beginnen op het niveau waar hij nu zit, kijk wat zijn kwaliteiten zijn en breid daarna eventueel uit. Elk kind kan altijd groeien."

Manieren van leren

Ze doen veel samen als gezin, vertelt Eugénie: "We gaan altijd met zijn vieren naar judowedstrijden en -kampioenschappen, want Bob en Frederique zijn allebei wedstrijdjudoka's." Dan ziet ze ook dat haar zoon en dochter op verschillende manieren leren: "Frederique leert makkelijk en zit heel technisch en theoretisch in elkaar. Zij kijkt de kunst af in de les, pikt de termen op en past het geleerde toe. Aan Bob kun je honderd keer vragen: 'Wat is dat voor worp?' en dan weet hij het niet."

Maar zet hem tegenover iemand en hij pakt hem precies zoals de leraar het voorgedaan heeft. Bij hem moet je dus anders te werk gaan en het leren verstopten in doeopdrachtjes." Gelukkig werkt het Groenhorst College zo. De leerlingen krijgen er veel techniek, handenarbeid en groene praktijkvakken.

Eugénie besluit met een hartenkreet: "Er wordt vaak te laag over het vmbo gedacht - ook door de kinderen zelf - en dat is onterecht." vindt ze. "Kinderen zouden nooit meer moeten denken: ik ben dom, dus ik moet naar het vmbo. maar: ja, dat is een leuke school en daar wil ik naartoe."

Wat is het vmbo?

Vorbereidend en
oriënterend
Ruimte voor praktijk

Wat is het vmbo?

Het vmbo staat voor voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs. Dat betekent dat het vmbo uw zoon of dochter voorbereidt en laat oriënteren op allerlei soorten werk en beroepen én op de opleidingen die daarbij horen. Voorbereiding en oriëntatie zijn dus de belangrijkste functies van het vmbo. Op het vmbo is daarom ruimte voor praktijklessen en zogenoemde **beroepsgerichte programma's**.¹ Maar op het vmbo worden ook de gewone, theorievakken gegeven, zoals Engels, wiskunde en biologie. Net als op de **havo** en het **vwo**.

Altijd vervolg-
onderwijs nodig

Altijd een vervolgopleiding nodig

Het is belangrijk dat u zich realiseert dat uw zoon of dochter na het vmbo-eind-examen altijd een vervolgopleiding moet doen om officieel - d.w.z. met een **beroepskwalificatie** - te kunnen starten op de arbeidsmarkt. Het gaat dan om een diploma op minmaal niveau 2 van het **middelbaar beroepsonderwijs (mbo)**. En dan zijn we terug bij het begin. Want uw zoon of dochter wordt in het vmbo uitstekend voorbereid om zo'n vervolgdiploma te kunnen halen (zie ook 'Mogelijkheden na het vmbo', pag. 30).

Familie Elzinga, Elsloo

Vader Alain

Moeder Sylvia: hoofd zorg

Dochter 15 jaar: vmbo-t, 4^e klas

Dochter 17 jaar: mbo Sociaalpedagogisch werk, 1^e klas

Scholen hebben ouders nodig

Ouders zoeken scholen, maar scholen zoeken ook ouders. Ook in het voortgezet onderwijs is het van vitaal belang dat ouders betrokken blijven. Volgens Sylvia - actieve ouder op de vmbo-school van haar kinderen - is dat goed voor de school, goed voor henzelf en goed voor hun kinderen. En een geïnformeerde ouder kan ook helpen een eerlijk beeld uit te dragen van het vmbo.

Sylvia en haar man wisten wat ze wilden toen hun oudste dochter naar het voortgezet onderwijs ging. Ze zochten een school met een goed zorgbeleid, en vonden dat op het Graaf Huyn College in Geleen. Omdat hun dochter ADHD heeft, wilden ze er zeker van zijn dat de school daar goed mee zou omgaan. Die kritische schoolkeuze heeft het gezin veel opgeleverd: twee kinderen die op school alle nodige aandacht en tijd gekregen hebben, waardoor ze nu goed in hun vel zitten. En dat is, vertelt Sylvia, voor haar belangrijker dan hoge cijfers. Zelf heeft ze ook de ruimte gehad om het op haar manier te doen: via mavo naar havo en hbo. Nu werkt ze op hbo+-niveau. Ze gunt haar kinderen dezelfde ruimte om hun schoolloopbaan uit te stippelen.

Betrokkenheid van ouders

Ouders, laat je stem horen en laat je gezicht zien in het voortgezet onderwijs. Dat is de kern van het pleidooi dat Sylvia afsteekt, zo te zien recht uit het hart. Zelf is ze van meet af aan actief geweest op het Graaf Huyn College. Ze draaide al snel mee in de oudercommissie en doet dat na ruim vijf jaar nog steeds. Ze ziet met lede ogen dat ouders zich vaak terugtrekken als hun kind op het voortgezet onderwijs begint: "Het lijkt soms wel alsof ouders denken: 'Zo, mijn kind zit op het voortgezet onderwijs, dan hoeft ik er verder niks meer aan te doen.' Dat is echt jammer, want de kinderen komen in de puberteit terecht en gaan de grote wijde wereld in en juist dan is het belangrijk dat ouders betrokken blijven. Scholen hebben de ouders ook hard nodig om samen te werken aan de toekomst van hun kinderen. Dat is niet alleen een taak van school, maar ook van de ouders."

In de oudercommissie geeft Sylvia alles wat ze hoort vanuit de ouders door aan de directie. Dit werkt goed: "Als het nodig is, is één telefoontje genoeg en de lijnen zijn kort. Het voelt heel prettig dat je als ouder serieus wordt genomen met alledaagse problematiek."

Veel scholen werken keihard om een eerlijk en compleet beeld uit te dragen van het vmbo. Hierbij kunnen ouders een vitale rol spelen.

Eerlijk beeld

Sylvia betreurt het dat de media vaak vooral de problemen met het vmbo belichten. Daardoor ontstaat een negatief en veel te eenzijdig beeld van dit schooltype. Veel scholen, ook de hare, werken keihard om dit beeld eerlijker te maken. Hierbij kunnen ouders een vitale rol spelen. Bijvoorbeeld door niet alleen op school te komen als er iets aan de hand is. Want dan mis je als ouder echt te veel, vindt Sylvia. Er gebeuren zo veel goede dingen op het vmbo, maar die zie je alleen als je geregeld op school komt. Op het Graaf Huyn College worden bijvoorbeeld jaarlijks avonden georganiseerd over actuele thema's zoals 'loverboys' en drugsgebruik. En elk voorjaar kunnen ouders op de Graaf Huyn College-dag meegenieten van een markt, een loterij, een marathon en modeshows. Zo zijn er talrijke evenementen en activiteiten waar je de leuke en vitale kanten van het vmbo aan den lijve kunt ervaren. En naarmate je al die verschillende kanten van de school beter leert kennen, ga je als ouder vanzelf ook een eerlijker en completer beeld uitdragen van het vmbo.

Leerwegen en onderbouw

*Vier leerwegen:
vier niveaus*

De vier leerwegen in het vmbo

Het vmbo-advies van uw kind is een advies voor een of meer **leerwegen** in het vmbo, bijvoorbeeld 'vmbo-basis/kader' of 'vmbo-gemengd/theoretisch'. Een leerweg duidt een bepaald niveau en een bepaald soort programma aan: van heel praktisch tot vooral theoretisch. Leerlingen maken pas een definitieve keuze voor een leerweg aan het eind van de tweede klas.

Er zijn vier leerwegen in het vmbo:

1. basisberoepsgerichte leerweg, vaak kortweg 'vmbo-basis' genoemd;
2. kaderberoepsgerichte leerweg, vaak kortweg 'vmbo-kader' genoemd;
3. gemengde leerweg, soms 'vmbo-gl' genoemd;
4. theoretische leerweg, meestal 'vmbo-t' genoemd of 'vmbo-tl'.

Voor de verschillen tussen de leerwegen, zie hierna: 'Waarin verschillen de leerwegen van elkaar'?

*Eind tweede klas:
definitieve keuze
voor een leerweg*

Definitieve keuze voor een leerweg

Dat leerlingen een gecombineerd advies krijgen - dus voor twee leerwegen tegelijk - is niet zo vreemd. Aan het eind van de basisschool zitten kinderen nog volop in hun ontwikkeling. Het is dan nog niet precies te zeggen welke leerweg het beste bij hen past. De definitieve keuze voor een leerweg hoeft officieel pas aan het eind van de tweede klas gemaakt te worden. De school bepaalt die keuze in overleg met u en uw kind. De resultaten die hij of zij tot dan toe behaald heeft en de ontwikkeling van uw kind zijn daarbij heel belangrijk. Maar natuurlijk ook wat het zelf wil.

*Scholen bepalen zelf
hoe ze een deel van de
onderwijstijd invullen.*

Wat gebeurt er in het eerste en tweede leerjaar?

In de eerste twee leerjaren, **de onderbouw**, werken scholen aan de zogenoemde **kerndoelen**. Kerndoelen geven aan wat leerlingen na de onderbouwfase van het voortgezet onderwijs moeten weten en kunnen. Dat geldt voor alle leerlingen, ook voor die van de havo en het vwo. Scholen zijn verplicht ernaar te streven dat alle leerlingen de kerndoelen halen. Scholen mogen zelf bepalen hoe ze dat doen en met welke middelen: diepgaand of niet, in vakken, **leergebieden** of in projecten, etc. In een eerste en tweede klas vmbo gaat dat anders dan in een eerste en tweede klas **havo** of **vwo**. Scholen besteden in de onderbouw ongeveer twee derde van hun tijd aan onderwijs dat met de kerndoelen te maken heeft. Het een derde deel dat overblijft mogen scholen zelf invullen. Op veel vmbo-scholen wordt in die tijd aandacht aan praktijkvorming besteed, naast eventueel extra aandacht voor bijvoorbeeld taal en rekenen, sport of cultuur.

> **School**

In de onderbouw plaatsen sommige scholen alle vmbo-leerlingen bij elkaar in een klas. Leerlingen met vmbo-basis-advies en met vmbo-t-advies zitten dan bij elkaar. Andere scholen delen de leerlingen direct al in naar de geadviseerde leerweg. Het is goed om na te gaan of dit consequenties heeft voor de invulling van het lesprogramma in de onderbouw bij de school van uw keuze.

In wat voor soort klas komt uw kind?

Waarom verschillen de leerwegen van elkaar?

Terug naar de leerwegen. De vier leerwegen verschillen in niveau waarop de leerlingen de leerstof krijgen aangeboden. Ook verschillen de leerwegen in de tijd die besteed wordt aan praktijkvorming en aan theorie. Praktijkvorming gebeurt in het zogenoemde **beroepsgerichte programma**. In de basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg wordt meer tijd aan dit programma besteed dan in de gemengde en theoretische leerweg. In de theoretische leerweg staat officieel geen beroepsgericht programma op het rooster.

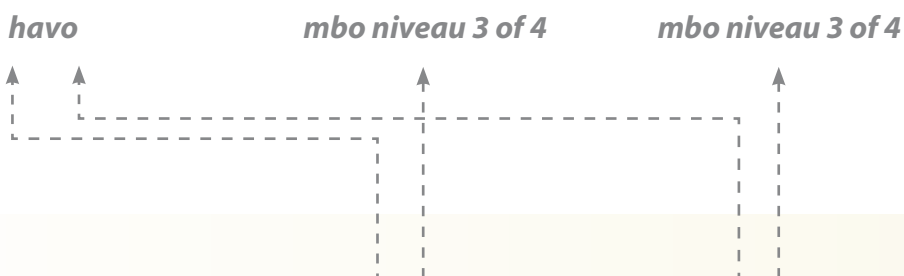
Theorievakken en vervolgopleiding

De theorie komt aan bod in de theorievakken (**avo-vakken** of algemeen vormende vakken): Engels, Nederlands, wiskunde, economie en andere. Ze worden in alle leerwegen gegeven, alleen op verschillend niveau. Ook is het afhankelijk van de leerweg in hoeveel avo-vakken de leerling eindexamen moet doen. (Een volledig overzicht van de avo-vakken, vindt u in het kader 'Avo-vakken' op pag. 19).

Een laatste verschil heeft te maken met het vervolgonderwijs. De leerweg bepaalt naar welke vervolgopleiding uw zoon of dochter kan na het vmbo. In de praktijk is dat: **havo, mbo-niveau 3 of 4, mbo-niveau 2**. De assistent-opleiding (mbo-1) is een aparte variant.

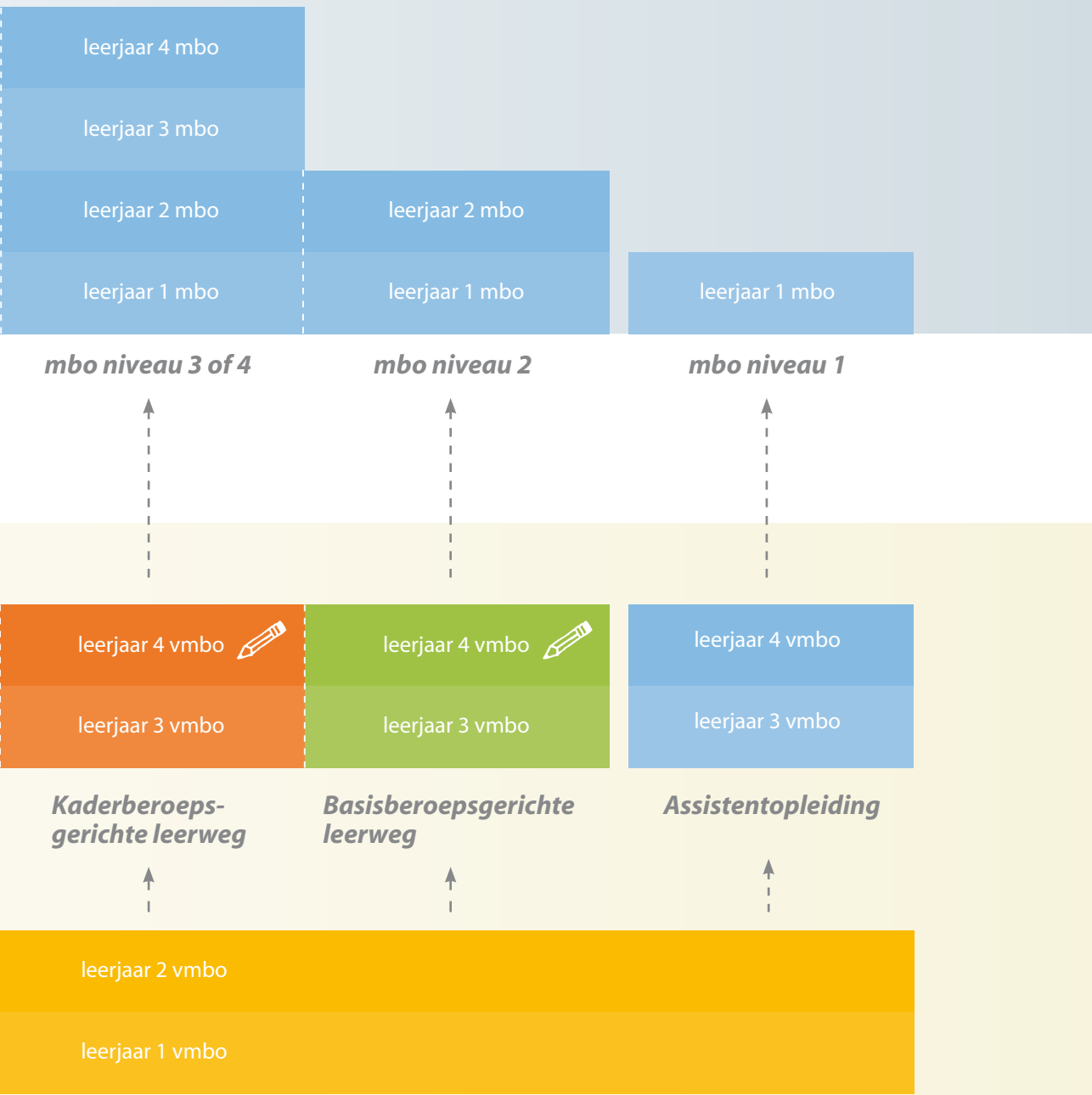
In het schema op de volgende pagina ziet u de verschillen op een rijtje.

vervolgopleiding

Beroepsgericht programma:
12 uren per week

AVO: Algemeen Vormend Onderwijs
LO: Lichamelijke Opvoeding
CKV: Culturele en Kunstzinnige Vorming

Familie Theunissen, Goirle

Vader Marcel: eigen adviesbureau

Moeder Marianne: ambtelijk secretaris

Zoon Pim 14 jaar: havo, 2^e klas

Zoon Casper 12 jaar: vmbo, 1^e klas

Casper zit op zijn plek nu

Casper is dit schooljaar begonnen op het vmbo de Rooi Pannen in Tilburg. Zijn basisschool adviseerde de gemengde leerweg van het vmbo, maar op de Rooi Pannen wordt de definitieve leerweg pas aan het eind van het tweede leerjaar bepaald. Caspers ouders hebben een vooroordeel moeten overwinnen, maar zijn nu positief over zowel de school als het schooltype.

Bij de introductie op de Rooi Pannen vonden Marcel en Marianne het een sterk punt dat de leerlingen direct vanaf het eerste leerjaar al kennismaken met de praktijk. Zo worden ze goed voorbereid op de sectorkeuze die ze uiteindelijk moeten maken. Ander positief punt: de doorgaande leerlijnen naar het middelbaar beroepsonderwijs, want de Rooi Pannen is ook een school voor mbo.

Kwam het vmbo-advies voor hen onverwacht? Marianne: "Het was ons wel duidelijk dat Casper geen 'leerkind' is maar dat hij andere kwaliteiten heeft. Maar toch kijk je er even van op als dat vmbo-advies komt." Marcel vult aan: "Wij hebben allebei een universitaire opleiding gehad en dan ga je er bijna automatisch van uit dat je kinderen ook wel havo of vwo aankunnen. Bij Pim zit dat er ook wel in, bij hem zie je alleen dat hij gewoon moet werken, dat je hem daarin af en toe flink moet pushen. Maar bij Casper was wel duidelijk dat pushen niet zoveel zin had, dat we hem meer zouden moeten stimuleren bij en

ondersteunen in wat bij hem past en wat hij leuk vindt."

Vooroordeel

Marianne: "Ik had veel last van een vooroordeel over het vmbo. Je maakt je zorgen over de omgeving waarin je kind terecht komt. Casper is beïnvloedbaar en nog heel jong. Maar toen ik op de school geweest was, was ik positief. Ik had het gevoel dat dit de perfecte school voor hem was: veel structuur, duidelijke grenzen. Ook streng en met veel regels, maar dat klopt gewoon voor deze groep kinderen." Wat Marcel en Marianne ook positief vinden, is het leerplein op de Rooi Pannen. Daar kunnen de leerlingen zelfstandig werken maar onder toezicht en met de mogelijkheid om vragen te stellen.

Marianne vervolgt: "Als ik kijk naar de boeken, dan klopt dat ook: de leerstof wordt vanuit een heel praktische insteek aangeboden, in kleine stapjes en met veel herhaling. Dat past bij Casper. Zeg je tegen hem 'Lees eens een boek', dan doet hij dat

niet, dat vindt hij moeilijk. Maar een gebruiksaanwijzing pakt hij weer wel."

Clubsandwiches

Een gebruiksaanwijzing? Zomaar, of pakt hij die omdat hij echt iets wil maken of in elkaar wil zetten? Dat laatste, zo blijkt. Althans in de keuken, want dat vindt hij leuk en heeft z'n interesse. Casper bakt een appeltaart volgens het recept, in de zomervakantie was Casper degene die er kookte. Of hij smeert broodjes die er uiteindelijk als heuse clubsandwiches uitzien en in menig lunchcafé niet zouden misstaan. "Dat doet hij uit zichzelf", vertelt Marcel. "En daar kun je hem z'n gang mee laten gaan. Casper ziet het werk. Ook met het bouwen van het kippenhok onlangs. Casper helpt en blijft helpen tot het af is."

Casper zit echt op zijn plek nu, volgens zijn ouders. Hij heeft altijd wat school en leren betreft, op z'n tenen moeten lopen en nu zit hij tussen kinderen die op dit gebied hetzelfde zijn als hij. "Voor zover je dat zo kunt stellen", voegt Marianne daaraan toe.

Toekomst

Over Caspers nabije toekomst hebben zijn ouders nog geen idee. Die kan nog alle kanten op. Marianne: "Dat is van zoveel dingen afhankelijk, bijvoorbeeld de vrienden met wie hij om zal gaan. Maar als je het me nu zou vragen, dan zou het Horeca worden."

Vmbo-t of havo?

Wat betekent het als uw kind een vmbo-t/havo-advies heeft? Uw zoon of dochter kan in dat geval zeker vmbo-t aan, maar misschien ook de havo. Hij of zij scoorde bijvoorbeeld op bepaalde onderdelen van de Cito-toets hoger dan op andere onderdelen. Aan het eind van de tweede klas maakt uw kind pas de definitieve keus. En ook hier geldt dat de resultaten die uw kind in de eerste en tweede klas haalt, bij die keuze bepalend zijn. Maar uiteraard ook wat hij of zij wil en hoe hij of zij zich heeft ontwikkeld.

> **School**

*Het is afhankelijk van de school hoe vmbo-t/havo-leerlingen in de onderbouw geplaatst worden. **Brede scholengemeenschappen** - met vmbo, havo én vwo - bieden vaak een of meer vmbo-t/havoklassen aan. Dit worden ook wel **dakpanklassen** genoemd.*

Wat is het verschil tussen havo en vmbo-t?

De verschillen tussen havo en vmbo-t hebben vooral te maken met het niveau van de avo-vakken, de doorstroommogelijkheden en de voorbereiding op vervolgonderwijs.

Niveau avo-vakken

Zowel op het vmbo-t als op de havo doen leerlingen alleen eindexamen in algemeen vormende vakken. Op de havo worden die vakken op een iets hoger niveau gegeven dan op het vmbo-t.

Doorstroming

Met een havo-diploma kan uw kind **doorstromen** naar een beroepsopleiding in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) of het **hoger beroepsonderwijs** (hbo). Hij of zij kan ook doorstromen naar het **vwo**. Een vmbo-t-leerling kan na zijn eindexamen doorstromen naar een mbo-opleiding of naar de havo.

> **School**

Wil uw kind na het vmbo-t naar de havo, dan kan de havoschool instroom-eisen stellen. Bijvoorbeeld eisen aan het gemiddelde cijfer of aan het vakkenpakket. Zo zijn er scholen die alleen vmbo-t-leerlingen aannemen die eindexamen hebben gedaan in wiskunde. Let daarop als uw zoon of dochter door wil gaan naar de havo.

Eindexamen past bij een sector

Hoewel vmbo-t-leerlingen alleen eindexamen doen in algemeen vormende vakken, stromen ze wel uit in een **bepaalde sector**. Dit betekent dat het vakkenpakket waarin de leerling eindexamen doet, past binnen een van de sectoren Economie, Techniek, Zorg en Welzijn of Groen. In die sector kan de leerling vervolgens vrij eenvoudig doorstromen naar een beroepsopleiding op het mbo. Met het sectorwerkstuk dat vmbo-t-leerlingen verplicht moeten maken in hun eindexamenjaar, verdiepen ze zich al enigszins in een onderwerp dat met de sector te maken heeft. Het vakkenpakket van een havo-leerling past binnen een bepaald profiel (i.p.v. sector). (Voor meer informatie over sectoren, zie pag. 22).

*Instroomeisen
havo*

Waar is de mavo?

Uit uw eigen schooltijd kent u ongetwijfeld nog de **mavo**. U vraagt zich misschien af waar die gebleven is. Wel, de mavo is opgegaan in het vmbo. Of beter: het vmbo is ontstaan uit een samenvoeging van het vroegere vbo (voorbereidend beroepsonderwijs) en de mavo. De theoretische leerweg in het vmbo (vmbo-t) is gebaseerd op de mavo. Sommige scholen noemen deze richting op hun school dan ook nog - of weer - 'mavo'.

Avo-vakken

De theorievakken of algemeen vormende vakken (avo-vakken), zijn:

- Nederlands
- Engels
- Frans
- Duits
- Wiskunde
- Biologie
- Natuurkunde
- Scheikunde
- Aardrijkskunde
- Geschiedenis
- Economie
- Culturele en kunstzinnige vorming (CKV I en II)
- Maatschappijleer (I en II)
- Lichamelijke opvoeding (LO I en II)

> *School*

Sommige scholen combineren de vakken in leergebieden. Er zijn scholen die ook lesgeven in levensbeschouwing.

Familie Pessers, Oisterwijk

Vader René: relatiebeheerder financiële instelling

Moeder Els: webmaster

Zoon Martijn 16 jaar: mbo, 1e klas

Zoon Luuk 14 jaar: vmbo-t, 3e klas

Sportieve en sociale doeners

Els en René Pessers hadden geen positief beeld van het vmbo. Maar dat sloeg direct in het eerste jaar al helemaal om. René: "Ik vind dat onze jongens op heel goede scholen zitten en gezeten hebben. Vmbo is beslist geen 'afvalputje van de samenleving'. Docenten zijn heel betrokken en ook heel gemotiveerd om les te geven aan het vmbo, hebben wij gemerkt. Ze vinden het heel dankbaar werk."

Martijn Pessers kreeg op de basisschool een vmbo-advies basis/kader. Hij is begonnen in de kaderberoepsgerichte leerweg, maar heeft vanaf de tweede klas de theoretische leerweg gevolgd. Dit jaar is hij gestart op het mbo de Rooi Pannen in Tilburg, niveau 4, opleiding manager handel. Luuk zit op het vmbo-t en heeft het daar goed naar zijn zin.

"De theoretische leerweg heeft Martijn kunnen doen puur door zijn intrinsieke motivatie, hij wilde dat heel graag", zeggen zijn ouders Els en René. "We hadden dat niet verwacht, want het advies van de basisschool is toch wel erg bepalend", vervolgt Els. "Niet direct in negatieve zin, de school heeft hem zeker niet tegen-gewerkt, maar ze waren wel extra alert: kan hij dat echt aan?"

Geen verrassing

Het vmbo-advies was voor Els en René niet echt een verrassing. Els: "We wisten

dat Martijn niet makkelijk leert. Wel wilden we heel graag dat hij minimaal naar de kaderberoepsgerichte leerweg zou gaan omdat je daarmee meer mogelijkheden hebt. Tussen kader- en basisberoepsgericht zit veel meer verschil dan tussen de kaderberoepsgerichte en de gemengd/theoretische leerweg. Dat wisten we."

Op de vraag wat maakte dat Els en René een vmbo-advies wel verwacht hadden, is het even stil. René: "Ja, wat voor manneke was het, vier, vijf jaar geleden..." Uiteindelijk zegt Els: "Verbanden leggen, dat is altijd iets waar hij veel moeite mee heeft gehad. Dat vind ik geloof ik wel typerend voor vmbo-leerlingen. Redactiesommen, tekstverklaren, hoofd- en bijzaken onderscheiden, dat soort zaken. Leerstof moet heel behapbaar, in kleine stukjes en herkenbaar aangeboden worden. Ook het feit dat er veel meer andere dingen belangrijk zijn dan leren. Een boek lezen bijvoorbeeld, dat doen mijn kinderen niet." "Maar sociale contacten leggen en sport, daarin zijn ze weer heel goed", vult René aan. Els geeft aan dat het heel belangrijk is dat je er als ouders positief in staat. Dat Martijn op een brede scholengemeenschap zat, heeft ook geholpen. Zijn vrienden van de basisschool die naar de havo en het vwo gingen, zaten ook op die school. Die vriendschappen zijn dan ook gebleven.

Beperkt?

Voor Luuk lag het anders. Luuk kreeg vmbo-t/havo-advies in groep 8. Maar Luuk was een jongen die erg naar zichzelf op zoek was in die tijd. Het leek René en Els goed dat hij wat meer zelfvertrouwen op zou doen en ze wilden daarom niet te hoog insteken. Ook een kleine school leek beter bij hem te passen: veilig, vertrouwd. Luuk is daarom naar een aparte school voor vmbo-t gegaan. Dat had als voordeel dat het inderdaad een veilige school is, waar iedereen elkaar kent, waar veel ruimte is voor leuke en creatieve dingen. Maar als nadeel had het dat opstromen (naar een hoger niveau, in dit geval havo - red.) en afstromen (naar een lager niveau - red.) minder makkelijk gaat. Ergens toch jammer, want Luuk had de havo mogelijk wel aangekund. "We hebben 'm eigenlijk aan de bovenkant beperkt", zegt Els. "En wat we ons ook niet gerealiseerd hebben,

is dat naar zo'n kleine school relatief veel zorgleerlingen komen. En Luuk heeft dat helemaal niet nodig. Maar al met al zit hij gewoon lekker in z'n vel en dat is ook wat waard."

Tot slot: "Onze jongens zijn allebei doeners, dat is in elk geval duidelijk. Lekker werken, dat vinden ze gewoon fijn."

Tweetalig vmbo?

Els en René Pessers zijn voorstander van een tweetalig vmbo voor de gemengde en theoretische leerweg. "We denken dat een vmbo'er dat heel goed kan en vinden het een belangrijke aanvulling op het onderwijsprogramma. Een tweetalig vmbo zou ook goed zijn voor het imago van het vmbo en voor het gevoel van eigenwaarde van de vmbo'er." aldus Els en René.

De praktijk: vier sectoren, vele richtingen

Zoals gezegd is het vmbo gericht op beroepsoriëntatie en -voorbereiding.

Op de praktijk dus. Maar hoe komt die praktijk aan bod?

Om te beginnen delen vmbo-scholen de praktijk in in vier **sectoren**:

1. sector Economie
2. sector Techniek
3. sector Zorg en Welzijn
4. sector Groen (of Landbouw)

Een mengvorm van elementen uit de verschillende sectoren komt overigens ook voor: **VMBO Intersectoraal**. Je zou dat een vijfde sector kunnen noemen.

Deze sectoren zijn nog heel breed. Ze zijn daarom weer ingedeeld in verschillende afdelingen. Zo kent de sector Economie de afdelingen horeca, toerisme en voeding (HTV) met o.a. brood en banket, handel & administratie en handel & verkoop, administratie en mode en commercie.

Beroepsgerichte programma's

De inhoud van de sectoren komt aan bod in de beroepsgerichte programma's. Deze staan op het lesrooster. In praktijklokalen voeren leerlingen opdrachten uit, ze bedienen bijvoorbeeld om beurten in het restaurant van de school of ze lopen mee met de overblijfmoeder op de basisschool in de buurt.

> School

Niet elke school biedt elke sector of afdeling aan. Er zijn bijvoorbeeld regio's waar te weinig leerlingen zijn om veel verschillende richtingen aan te bieden. Of een school concentreert zich op één specifieke sector omdat het daar van oudsher goede faciliteiten voor heeft. Ook de omgeving kan een rol spelen: wat voor soort bedrijven en instellingen zitten er in de buurt, dus welke stage-mogelijkheden en kennisuitwisseling is vooral mogelijk?

Sectorkeuze

Uw zoon of dochter hoeft pas aan het eind van de tweede klas definitief een sector en afdeling te kiezen. Dat betekent echter niet dat als uw kind nu al weet dat hij heel graag iets wil doen met bijvoorbeeld autotechniek, hij moet wachten tot de derde klas. Er zijn scholen die ook in de onderbouw al veel ruimte inbouwen voor 'sectoronderwijs'. Of misschien is het **Vakcollege** dan iets voor uw kind (zie pag. 34). Oriënteer u daarom goed op het aanbod op de scholen in uw omgeving.

Let op het aanbod op de school van uw keuze!

Eind tweede klas: definitieve keuze voor een sector en afdeling

Wat past bij uw kind?

Misschien dat uw zoon of dochter nu al weet wat hij of zij wil. Maar voor veel leerlingen is dat keuzemoment aan het eind van de tweede klas al best snel. Vmbo-scholen willen leerlingen zo goed mogelijk helpen bij die keuze.

Ze doen er veel aan om hun leerlingen een beeld te geven van de verschillende sectoren, afdelingen en van de bijbehorende werkvelden. Bijvoorbeeld met praktische sectororiëntatie (PSO) en snuffelstages. Of door voorlichting te organiseren bij mbo-opleidingen.

Maar daar blijft het niet bij. Steeds meer vmbo-scholen zien het belang ervan in om met leerlingen te praten over de ervaringen die ze opdoen bij die oriëntaties. Waarom vond je het meelopen bij brood en banket leuk, maar de snuffelstage bij de kapperszaak minder? Wat sprak je aan bij installatietechniek en wat niet bij dierenverzorging, en waarom? Kortom, wat past bij jou als persoon en wat niet? Dit soort gesprekken vallen onder 'loopbaanoriëntatie en - begeleiding' (LOB). LOB neemt steeds vaker een vaste plaats in op het lesrooster.

Vmbo-scholen helpen leerlingen bij het kiezen van een sector en afdeling en praten daarover met de leerlingen.

Familie De Wolf, Hulst

Vader Peter: vestigingsmanager tapijtwinkel

Moeder Petra: tandarts-/profilaxassistente

Dochter Denise 15 jaar: vmbo, 3^e klas

Dochter Alexie 9 jaar: basisschool, groep 5

‘Gewoon geknipt voor jou!’

Denise volgt de opleiding handel en administratie op de vmbo kaderberoepsgerichte leerweg van het Reynaertcollege in Hulst. Ze doet het goed op deze opleiding en ze vindt het leuk. En dat vinden de ouders van Denise het allerbelangrijkste. Als het lekker gaat en haar zelfvertrouwen groeit, kan ze altijd nog opklimmen.

De moeder van Denise, Petra, begint als eerste te vertellen: "Denise kreeg op de basisschool het advies voor vmbo-basis/kader. Ze wilde zelf graag vmbo-t doen want al haar vriendinnen gingen daar naartoe. Maar we waren bang dat haar dat te veel moeite zou kosten en dat ze andere activiteiten, zoals hockey, zou moeten opgeven. Gewoon, omdat ze meer moeite heeft met leervakken en meer tijd aan haar huiswerk zou moeten besteden dan een ander. En dat wilde ze zelf toch liever ook niet. De directrice van de basisschool zei ook: 'Denise, basis/kader is gewoon geknipt voor jou.'"

Petra vervolgt: "Het ging direct heel goed op de kaderberoepsgerichte leerweg. Na drie maanden werd er opnieuw gekeken, maar ze had net te weinig punten om naar het vmbo-t te gaan. Ze had het nog mogen proberen, maar het leek ons beter in deze leerweg te blijven. Soms kan het beter zijn dat kinderen in een wat lagere opleiding starten en verder kunnen opklimmen. Gewoon omdat het lekker gaat en omdat hun zelfvertrouwen groeit."

Doolhof?

Welk beeld hadden Peter en Petra bij het vmbo toen Denise nog in groep 8 zat? Peter: "Groot, massaal en afstandelijk. Een beetje als een doolhof waar je als jonge brugklasser in terecht komt en waarin je je maar moet zien te redden. We maakten ons daar overigens niet echt zorgen over. Denise is niet haantje de voorste, maar ze redt zich wel. En ze wist inderdaad verbazend snel haar weg te vinden." Petra: "Alle eerstejaars van het Reynaert-college zitten op één locatie, vmbo, havo en vwo. Zodra ze in het tweede jaar komen, gaan de vmbo'ers naar een dependance. Dat was vroeger de lts en

die stond minder goed bekend. Daar was ik wel een beetje bang voor. Maar uiteindelijk valt dat mee. Er is wel eens wat, maar op de school wordt dat niet op z'n beloop gelaten en Denise weet heel goed waar ze zich wel en niet mee moet inlaten."

Bouwvakker... Of toch maar niet

Petra vervolgt: "We vroegen ons wel af welke mogelijkheden een leerling heeft na een kaderberoepsgerichte leerweg en hoe uitgebreid die zijn. Uiteindelijk heeft de school daar veel informatie over gegeven - we moesten toen nog zo lachen: 'O Denise, je kunt ook bouwvakker worden!' - maar dat was al aan het eind van het eerste jaar. Op de basisschool was die informatie een stuk beperkter. Het was dan ook een beetje een sprong in het diepe zo direct na groep 8."

Alert

Ze sluiten bijna in koor af: "Wat we heel belangrijk vinden is dat Denise lekker in d'r vel zit. En dat zit ze. Ze vindt het leuk en haalt goede resultaten. We zijn al met al heel tevreden met wat Denise doet. En ook met de school. Die biedt verschillende begeleidingsmogelijkheden, hoewel je wel zelf alert moet zijn op wat je nodig lijkt."

Sector Groen

U kent ze misschien wel, de scholen waar leerlingen alles leren over dierv verzorging of bloemschikken. Soms zie je groepjes van deze leerlingen schoffelen en onkruid wieden in de tuin van het plaatselijke verzorgingshuis. Het gaat om leerlingen die gekozen hebben voor de sector Groen en les krijgen op aparte groencolleges.

Vaak wordt op zo'n college ook onderwijs aangeboden op mbo-niveau in de sector Groen. Deze scholen worden **agrarische opleidingscentra** (aoc's) genoemd. Het voordeel van een aoc is, dat een 'groene' vmbo-leerling makkelijk zijn opleiding kan vervolgen als 'groene' mbo-leerling. Hij blijft dan op dezelfde school en is bekend bij de docenten. Als deze vmbo-leerling na zijn eindexamen toch een vervolgopleiding wil doen in een andere sector, kan dat ook. Alleen zal hij dan niet op het aoc blijven maar naar een **regionaal opleidingscentrum gaan (roc)**. Er zijn trouwens ook vmbo-scholen die de sector Groen aanbieden zonder een aoc te zijn.

"Het Groenhorst College is een agrarisch opleidingscentrum (aoc) en biedt zowel vmbo- als mbo-opleidingen. Behalve de algemene vakken, krijgen de leerlingen in de eerste klas van het vmbo meteen ook groene praktijkvakken. Daarin leren ze omgaan met dieren, planten verzorgen en eten klaarmaken". Uit interview fam. Koon, Ede, pag. 6

Familie De Jong, Kudelstaart

Vader Jan: rozenkweker, meewerkend voorman

Moeder Hannie: kraamverzorgster

Zoon Steven 16 jaar: vmbo Grafimedia, 4^e klas

Dochter Laura 15 jaar: vmbo-t, 3^e klas

Dochter Veerle 10 jaar: basisschool, groep 7

Steven weet wat hij wil

Toen Steven in groep 7 zat, zag hij een folder van de Grafimedia opleiding van het Lourens Janszoon Coster College in Haarlem. Voor Steven was het direct duidelijk: dat wilde hij doen. Ondanks een havo Citoscore, ging Steven naar het LJC College, nu het Haarlem College voor vmbo.

Op de basisschool al vond Steven het leuk om met computers te werken: een website maken, een filmpje monteren of iets ontwerpen. Een grafische opleiding was dus geknipt voor hem. En waarom zou hij eindeloos met theoretische vakken bezig zijn, als hij niet wist of hij dat wel leuk zou vinden en wél zeker wist dat hij met dat ontwerpen bezig wilde zijn? Volgens Steven moet school ook leuk zijn.

Zo vader, zo zoon

Zo kijkt zijn vader er ook tegenaan. Jan de Jong: "Het lijkt op mijn achtergrond. Ik had een krap havo-advies, ik ging daarom naar de mavo maar ben daar na de tweede klas vanaf gegaan. Ik wilde gewoon de praktijk in, met m'n handen bezig zijn. Ik vond de tuinbouw leuk en dus schreef ik me in voor de tuinbouwschool. Als het voor Steven zo duidelijk is wat hij wil, waarom zou hij dat dan niet direct gaan doen?"

Meer voorlichting

Volgens Jan zou er wel meer voorlichting gegeven mogen worden over de verschil-

lende leerwegen: wat die leerwegen inhouden en wat je ermee kunt. Jan: "Je hebt geen benul van de verschillende mogelijkheden op het vmbo als je kind nog in groep 8 zit. Op de ene vmbo-school wordt de basisberoepsgerichte, de kaderberoepsgerichte en de theoretische leerweg gegeven en op de andere alleen de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg. Het is wel handig om dat bij je keuze te betrekken."

Hoe bevalt het Steven op school, is het wat hij ervan verwachtte? Steven: "De eerste twee jaar hadden we alleen maar verplichte vakken. De grafische vakken kregen we maar één of twee uur per week, dat was wel jammer. In het derde leerjaar werd het echt leuk; toen kregen we elke dag de eerste drie uur die grafische vakken. Maar ook in de eerste en tweede klas had ik het naar m'n zin hoor, leuke mensen enzo. En m'n huiswerk had ik altijd op school al af. Pas nu in dit examenjaar, maak ik thuis ook huiswerk."

Toekomst

Steven wil na het vmbo naar het media-college in Amsterdam, niveau 4. Dat gaat over interactief vormgeven, films en websites maken, huisstijlen ontwerpen, e.d. Op school heeft hij niet zozeer advies gekregen over vervolgoopleidingen. Maar

dat was voor hem ook niet nodig. Wel werd geadviseerd om je in het derde jaar al te oriënteren op een vervolgopleiding.

Laura

Stevens zus, Laura, zit in Uithoorn op het vmbo-t, op een brede scholengemeenschap. Jan: "Laura weet nog niet wat ze wil, ik vind het daarom goed dat ze een meer algemeen vormende opleiding doet. En ze kan dat aan, ze doet er ook veel voor. Misschien weet ze het straks wel, of ze gaat nog door naar de havo." Jan is van mening dat als kinderen weten wat ze willen, je hen dat moet laten doen.

Jan de Jong: "Als kinderen weten wat ze willen, moet je hen dat laten doen."

Jan: "Als hen dat makkelijk afgaat, dan komen ze er vanzelf wel." Volgens hem is het een nadeel dat de havo en het vwo geen oriëntatie op de praktijk kennen. Hoe weet een kind dan wat hij leuk vindt en wat hij kan? Dat is op het vmbo-t van zijn dochter dan weer een goed ding: die leerlingen krijgen in elk geval nog praktische sectororiëntatie. Het zijn mensen van de praktijk, Jan en zijn zoon Steven.

Mogelijkheden na het vmbo

Na het vmbo naar het mbo of de havo

Eindexamen en dan?

Na vier jaar doet uw zoon of dochter eindexamen. Natuurlijk met een goed resultaat! En dan? Dan kan uw kind doorstromen naar het middelbaar beroeps- onderwijs (het mbo) of de havo. Als uw kind naar het mbo gaat, komt het terecht op een regionaal opleidingscentrum of roc. Als hij kiest voor een 'groene' opleiding dan wordt het een agrarisch opleidingscentrum of aoc (zie ook pag. 26).

Op het mbo kiezen voor een beroepsop- leiding en leren voor een echt beroep

Het mbo: nu leren voor een echt beroep!

Een belangrijk verschil tussen het vmbo en het mbo is dat het mbo echt opleidt voor een beroep en een beroepskwalificatie. Het mbo heeft dezelfde sectoren als het vmbo: Economie, Techniek, Zorg en Welzijn en Groen. Daarbinnen zijn heel veel verschillende beroepsopleidingen waar uw kind een keuze uit kan maken. Heeft uw zoon of dochter een voorkeur voor bijvoorbeeld autotechniek? Dan kan hij of zij kiezen uit de mbo-opleidingen autotechnicus of bedrijfsautotech- nicus, assemblagetechnicus, keurmeester APK, autoschadetechnicus, en nog vele andere.

Ook vier niveaus in het mbo

Het onderwijs op het mbo kan op vier niveaus gevolgd worden:

Niveau 1 (assistentenopleiding)

Niveau 2 (basisberoepsopleiding, startkwalificatie)

Niveau 3 (opleiding tot zelfstandig beroepsbeoefenaar)

Niveau 4 (opleiding voor middenkader, specialist)

Minimaal een mbo-2-diploma nodig voor de arbeidsmarkt

Startkwalificatie

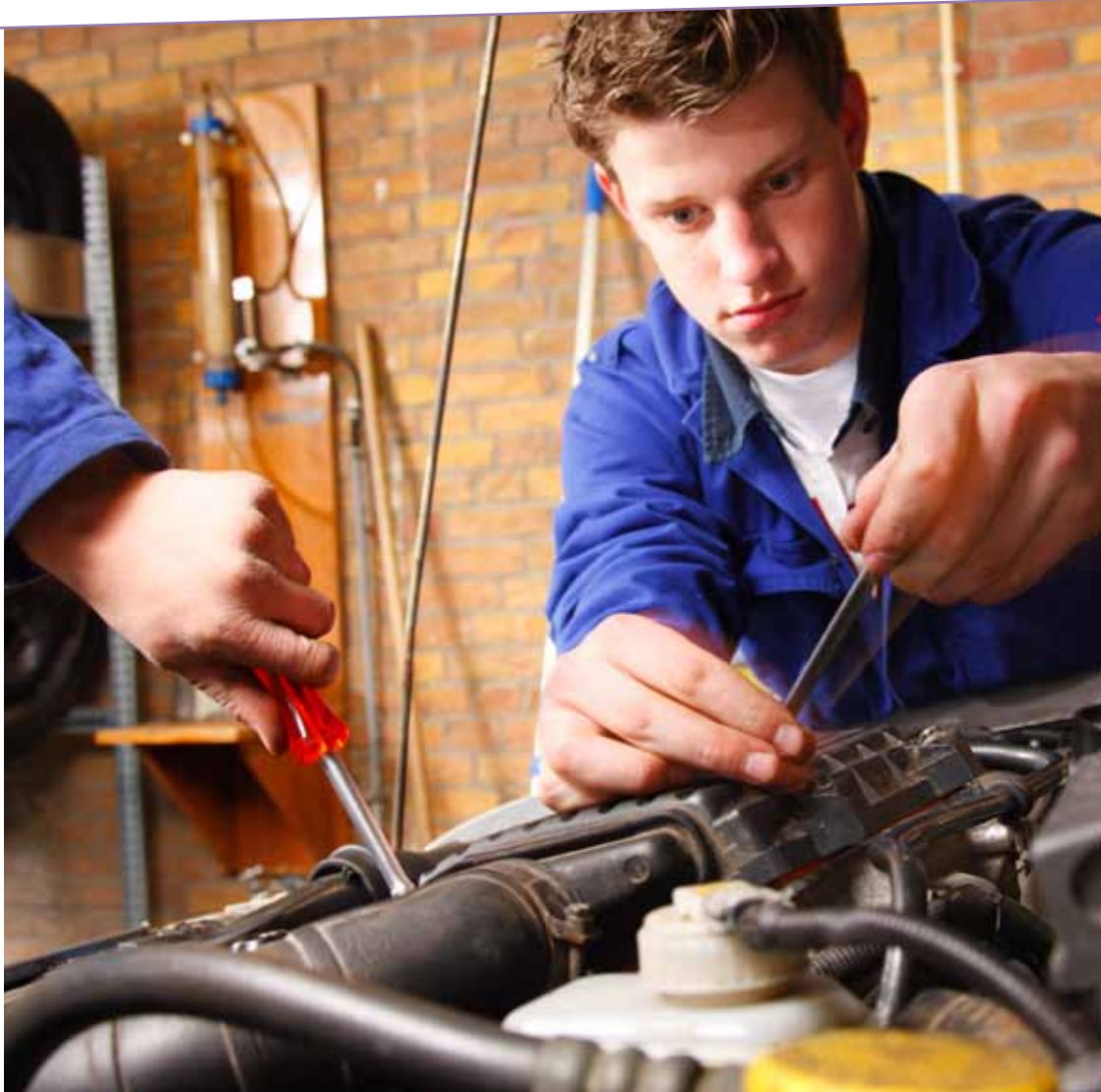
Om een **startkwalificatie** te halen, moet een leerling een opleiding op minimaal mbo-niveau 2 afronden. Daarmee kan hij officieel de arbeidsmarkt op. Daarna kan hij zich - als hij dat wil - via vervolgopleidingen en werkend leren verder bekwamen.

Vervolgmo- gelijk- heden in schema op pag. 14

In het schema op pag. 14 ziet u welke leerwegen toegang geven tot het mbo of havo en op welke manier.

> School

Scholen met een havo-afdeling kunnen bepaalde instroomeisen voor de havo stellen. Let daarop als uw kind na het vmbo door wil gaan op de havo.

Vakinstellingen voor één branche

Er zijn mbo-opleidingen die niet bij een roc horen. Dat zijn de zogenoemde vakinstellingen of vakscholen. Deze richten zich op opleidingen voor één branche, zoals de grafische sector, de scheepvaart of de designersector. De vakschool voor Zilvermeden in Schoonhoven is een duidelijk voorbeeld.

Vakscholen

Familie Stoffer, Zwolle

Vader Steven: clown/theatermaker

Moeder Marga: interview- en advieswerk

Dochter Inge 16 jaar: mbo onderwijsassistent muziek, 1^e klas

Dochter Joyce 18 jaar: mbo sociaal-cultureel werk, 3^e klas

Geven en krijgen

In goede contacten geef je wat en krijg je wat. Dat geldt ook voor contacten tussen ouders en school of tussen leerling en docent. Mooie processen vinden ze dat bij de familie Stoffer. Dochter Inge heeft net haar diploma gehaald aan het Diezer College, een school voor vmbo-onderwijs in Zwolle. Ze kijken terug op een goede schooltijd.

Inge heeft de kaderberoepsgerichte leerweg gevolgd in de sector Grafimedia. Een 'technische, maar ook creatieve' richting. Achter de computer ontwierp ze bijvoorbeeld visitekaartjes en websites. Als examenproject maakte ze kaartjes voor haar vader Steven, die clown is en straattheater maakt. Daarbij ging het niet zozeer om het eindproduct, maar om de weg ernaartoe, om alle stapjes tot aan het kaartje. Nu is Inge onlangs gestart met de mbo-opleiding Onderwijsassistent muziek. Een andere richting met weer een sterke creatieve component. Ze zijn bij alle vmbo's van Zwolle langs geweest toen ze een school zochten voor Inge, vertelt haar moeder Marga, want: "Je moet toch het gevoel krijgen: hier kan ik een aantal jaren prettig rondlopen." Inge werd aangetrokken door de theateropleiding op deze school: "Die heb ik vier jaar gevolgd in uren dat anderen vrij waren. Dan deden we spelvormen, improvisatie, toneelstukken en elk jaar

hadden we een uitvoering." Inge was naar eigen zeggen meer op school dan thuis. Behalve de theateropleiding volgde ze ook extra vakken: "Waarom zou ik iets laten vallen als ik het kan? Dat vind ik zonde."

Wisselwerking

Steven en Marga kwamen met een duidelijke vraag bij het voortgezet onderwijs binnen. Inge heeft dyslexie en dyscalculie (een rekenstoornis - red.) en de vraag was of de remedial teacher hiermee bekend was en hoe zij ermee werkte. Het mooie was dat de remedial teacher op het Diezer College spontaan bereid bleek haar licht op te steken bij oudervereniging Balans (een vereniging voor ouders van kinderen met leer- en gedragsstoornissen). De ouders zijn daar dankbaar voor: "Zij wilde er serieus mee werken en dat was ontzettend fijn." En Inge had haar hele schooltijd een duidelijk aanspreekpunt: "Ik heb veel aan haar gehad. Deels heb ik echt bijlessen gehad en ik kon er mijn hele schooltijd heen als ik wat had." Steven vindt het mooi hoe dit gelopen is en geeft zijn vrouw de eer hiervoor: "Ik denk dat ze mede door jouw inzet op school wat hebben geleerd en ze hebben het ook teruggegeven." De ouders hebben ook altijd een wisselwerking gezien tussen Inge en haar docenten: "Inge was een meewerkende leerling en had er gein van.

En als je een beetje meewerkt, kun je veel voor elkaar krijgen en hebben leerkrachten ook veel voor je over.

"Inge herkent dat: "Ja, als je je openstelt voor docenten en normaal meedoet, dan gaan ze je niet tegenzitten en zorgen ze dat je verder komt."

Vertrouwen

Zo wordt er gepraat en geluisterd aan de grote tafel bij de familie Stoffer. Als je vraagt naar eventuele problemen of

tegenvallers, denken ze even na en vertellen dan over de goede communicatie met school, waarmee elk hobbeltje te nemen was. Steven en Marga hebben dan ook het volste vertrouwen in de toekomst van hun dochter. Marga: "Inge is enthousiast en doet de dingen die ze leuk vindt. Ik denk dat zulke mensen altijd goed terechtkomen." Steven vult aan: "En ik vind het leuk om te zien dat Inge haar talenten ontdekt en pakt. Als ze een keus gemaakt heeft, gaat ze er ook helemaal voor."

Extra zorg, Vakcollege en VM2

Extra zorg nodig voor uw zoon of dochter? Leerwegondersteunend onderwijs biedt die zorg.

Extra zorg, extra ondersteuning

Voor leerlingen die tijdelijk ondersteuning nodig hebben, is er binnen het vmbo het leerwegondersteunend onderwijs (lwoo). Deze ondersteuning kan in principe in elke leerweg geboden worden. Het is bedoeld voor leerlingen met een of meer leerachterstanden en met sociaal-emotionele problemen. Scholen beslissen zelf of een leerling leerwegondersteunend onderwijs nodig heeft en vragen daar extra middelen voor aan.

In het leerwegondersteunend onderwijs blijft uw kind hetzelfde programma volgen als in de gewone leerwegen; de lesstof zelf is dus niet anders. Ook leerlingen zonder een indicatie kunnen worden toegelaten tot het lwoo. Deze beslissing is aan de school.

Als leerlingen in het leerwegondersteunend onderwijs de lessen niet kunnen volgen, kunnen ze onder bepaalde voorwaarden naar het praktijkonderwijs.

Het Vakcollege

Misschien heeft u er al wel eens van gehoord: de Vakcolleges voor Techniek en de Vakcolleges voor Zorg (Zorgcollege). Hoewel de naam 'Vakcollege' er wel een beetje aan doet denken, zijn Vakcolleges géén aparte scholen voor techniek- of zorgonderwijs. Nee, een Vakcollege is een gewone opleiding binnen een gewone vmbo-school. Meestal gericht op de basisberoepsgerichte leerweg. Je kunt dan ook beter spreken van een speciaal technisch programma of zorgprogramma voor leerlingen met heel specifieke interesse én aanleg voor die richtingen. Leerlingen krijgen extra lessen techniek (Vakcollege techniek) of zorg (Vakcollege zorg) en bij andere vakken wordt een koppeling met techniek of zorg gemaakt.

Leerlingen die een Vakcollege volgen moeten al op de basisschool een keuze voor een sector maken, omdat het Vakcollege direct in het eerste jaar start. Het Vakcollege is dan ook geschikt voor leerlingen die al op de basisschool zeker weten dat ze verder willen in de techniek of in de zorg. Het vakcollege-programma loopt door tot en met mbo-niveau 2 of 3. Tussentijds sluiten ze het vmbo-deel af met het vmbo-examen.

Voor- en nadeel Vakcollege

Het voordeel van het Vakcollege is dat leerlingen zich al vanaf een vroeg stadium verdiepen in een speciale richting. Ze kunnen zich daardoor zonder meer specialist noemen aan het eind van de rit. Een ander voordeel is dat het programma doorloopt tot in het mbo en dat de leerlingen na een succesvolle beëindiging van het programma, automatisch een startkwalificatie hebben. Het nadeel is dat het lastiger is om gaandeweg het traject te switchen. Als uw zoon of dochter nog niet zo heel duidelijk weet wat hij of zij wil, dan is een Vakcollege niet geschikt.

Vakcollege Techniek en Zorgcollege: vanaf de eerste klas veel techniek of zorg.

Bij de les blijven! Het VM2-traject

Geregeld duiken er weer berichten in het nieuws op over voortijdige schoolverlaters, jongeren die zonder diploma het onderwijs verlaten. Inderdaad is dat een probleem. Helaas zit een deel van deze 'uitval' bij vmbo-leerlingen die de overstap maken van vmbo naar mbo. Sommigen missen een goede aansluiting op het mbo. De sector waarin ze zijn begonnen op het mbo bevalt niet, ze ondervinden weinig begeleiding en de manier van werken op het mbo kunnen ze niet aan.

Natuurlijk betekent dat niet in alle gevallen dat een leerling dan de school verlaat. Maar wel zijn het risicofactoren waaraan op allerlei manieren geprobeerd wordt iets te doen.

Een van die initiatieven is het VM2-traject. Dit is een speciale opleidingsroute die loopt van vmbo leerjaar 3 t/m minimaal mbo-niveau 2. Het traject bestaat alleen voor de basisberoepsgerichte leerweg. Vmbo- en mbo-docenten werken samen om het traject uit te voeren. Ze stellen gezamenlijk het onderwijsprogramma op en verzorgen de lessen. Die lessen worden gegeven op de vmbo-school waar de leerlingen tot dan toe les gehad hebben of vanaf de derde klas, op een mbo-school. Het voordeel van het traject is net als bij het Vakcollege, dat leerlingen direct worden opgeleid voor een mbo-2 diploma. De leerlingen hoeven dus niet de overstap te maken naar een roc om hun opleiding te vervolgen. Vmbo-scholen kunnen ervoor kiezen leerlinge tussentijds geen vmbo-examen te laten doen. Zo wordt in een VM2-traject de kans op afhaken een stuk kleiner.

*vmbo leerjaar 3 en 4
+ mbo leerjaar 1 en 2
= VM2*

Familie Schoonveld, Sappemeer

Vader Jack: fysiotherapeut

Moeder Fenna: eigen kapperszaak

Zoon Roy 18 jaar: havo

Dochter Kim 16 jaar: vmbo-t, 4^e klas

Meisje van 16 ...

Als ouders van een 16-jarige dochter zou je voor dat dierbare wezen het liefst een prachtige en veilige toekomst uitrollen. De realiteit is echter dat ze dit zelf moet doen. En zolang ze nog niet weet wat ze wil, kun je als ouders weinig meer doen dan wachten en met hart en ziel paraat staan. Dat doen Fenna en Jack Schoonveld, ouders van Kim, dan ook.

Op de basisschool vond Kim het 'saai, saai en nog eens saai'. Op het vmbo, dat ze nu volgt op het Aletta Jacobs College, heeft ze het beter naar haar zin. Ze gaat met plezier naar school, verzuimt nooit en geniet van de contacten met haar vele vriendinnen. Fenna en Jack zijn blij dat het zo goed met hun dochter gaat en dat de opvoeding hen niet voor grote problemen stelt. Ze lopen de deur dan ook niet plat op school, vertellen ze. Ze gaan alleen 'als er wat is' en natuurlijk bezoeken ze de rapportenavonden, waar je leraren naar keuze kunt spreken en een praatje maakt met de mentor van je kind. Verder gaat het gewoon goed met hun dochter en dan wordt dat schoolcontact op een natuurlijke manier geleidelijk minder, verklaart Fenna. Ze vertelt ook dat Kim veel steun heeft gekregen van haar leraren toen Jack enkele jaren geleden een hartoperatie moest ondergaan. Deze zorgzaamheid vanuit school is mooi, vinden de ouders, en die hebben ze gewaardeerd.

Keuzes

Kims Citoscore leverde een schooladvies op voor vmbo (theoretische leerweg) of havo. "Dat kun je maar het beste aanhouden", stelt Jack nuchter. Kim is toen in een tl/havoklas geplaatst. Een goede keuze die bij haar past, vinden haar ouders. Toen ze aan het eind van het tweede leerjaar moest kiezen voor vmbo of havo, wilde ze zelf vmbo doen en ook daar stonden haar ouders achter. De havo had misschien ook wel gekund als ze wat meer gedaan zou hebben aan haar schoolwerk, peinst haar vader. Maar Fenna en Jack lijken realisten: ze gaan uit van wat hun dochter nu doet en kan, en daar past vmbo-tl prima bij.

Nu staat Kim voor de keuze van een vervolgopleiding en - in het verlengde daarvan - een beroep. Daar gaat het geregeld over in het gezin. Zou het onderwijs misschien wat zijn, of toch de zorg? Anders de horeca? Of voelt ze wat voor het kappersvak, dan kan ze op termijn de kapperszaak van haar moeder overnemen? Maar alle suggesties ten spijt weet Kim het gewoon echt nog niet.

Trots en zorg

Fenna en Jack zijn trots op hun dochter, omdat ze het prima doet en om alle dingen die ze goed kan. Spreekbeurten houden bijvoorbeeld, die bereidt ze amper

voor en haalt dan toch prachtige cijfers. Of tekstverklaring, daar is ze ook erg goed in. Ze kan sowieso prima verwoorden wat ze wil en vindt.

Maar er zijn ook momenten van lichte bezorgdheid. Moet ze echt niet wat meer leren en hoe kunnen wij haar daartoe op een goede manier stimuleren? Als Kim het vraagt, buigen deze ouders zich graag even met haar over onduidelijke leerstof. En dan pikt ze het snel op. Fenna en Jack maken zich ook wel eens zorgen om de zelfstandigheid die op het vmbo van hun dochter gevraagd wordt. Van hen zou het onderwijs wel wat gestructureerder en duidelijker mogen zijn. Een beetje meer zoals vroeger eigenlijk.

Op de valreep wervelt Kim binnen: vrolijk, nieuwsgierig en bijna klaar om aan het volwassen leven te beginnen. Alleen nog even beslissen in welke rol...

Agrarisch opleidingscentrum (aoc)

Een school voor vmbo en mbo waar alleen onderwijs wordt gegeven in de sector Groen.

Assistentopleiding

Een mbo-opleiding op niveau 1. Leerlingen volgen deze opleiding op de vmbo-school en doen examen onder verantwoordelijkheid van het mbo.

Avo-vakken

Avo-vakken zijn de vakken die behoren tot het algemeen vormend onderwijs (Engels, Nederlands, wiskunde, Frans, biologie, economie, etc. zie kader pag. 19). Deze vakken worden in het gehele voortgezet onderwijs gegeven, dus ook op de havo en het vwo. Binnen het vmbo worden avo-vakken ook wel de theorievakken genoemd.

Beroepsgerichte programma's

Beroepsgerichte programma's zijn delen van het onderwijsprogramma die gevuld zijn met praktische opdrachten. Aan de hand van concrete praktijkopdrachten maken leerlingen kennis met de beroepspraktijk. Praktijk en theorie van de beroepspraktijk worden in combinatie met elkaar aangeboden.

Beroepskwalificatie

Als een leerling geslaagd is voor een mbo-beroepsopleiding op ten minste niveau 2, beschikt hij of zij over een beroepskwalificatie.

Beroepsopleiding

Een opleiding die erop is gericht dat leerlingen een passende beroepshouding leren en dat ze voldoende kennis en vaardigheden leren om een bepaald

beroep vakkundig uit te kunnen oefenen.

Een beroepsopleiding wordt minimaal op mbo-niveau gegeven en wordt verzorgd op een roc, aoc of een vakinstelling.

Brede scholengemeenschap

Scholengemeenschap die alle soorten van voortgezet onderwijs aanbiedt, dus vmbo (alle leerwegen), havo, vwo en gymnasium.

Cito-toets

Eindtoets voor het basisonderwijs ontwikkeld door het Centraal Instituut Toetsontwikkeling (Cito). "De functie van de eindtoets is het geven van onafhankelijke informatie voor de keuze van het best passende brugklastype voortgezet onderwijs. De eindtoets meet wat een kind in vergelijking met andere kinderen in acht jaar basisonderwijs geleerd heeft." (bron: www.cito.nl)

In plaats van de Cito-toets kan op een basisschool ook een andere soort toets met dezelfde functie afgenomen worden. Bijvoorbeeld de AOB-toets. In alle gevallen zijn deze toetsen een hulpmiddel bij de keuze voor het voortgezet onderwijs. Het advies van de basisschool zelf weegt bij die keuze een even zwaar.

Cluster

Zie Sector.

Dakpanklas

Een klas waar leerlingen in zitten die gedeeltelijk een overlappend basisschooladvies hebben, maar na het tweede leerjaar een verschillende leerweg of schooltype zullen gaan volgen. Bijvoorbeeld een vmbo-t/havo-klas of een vmbo-basis/kader-klas. Dakpanklassen komen alleen in de onderbouw voor.

Doorstromen

Verder leren op een vervolgopleiding.
Belangrijke doorstroommomenten zijn:

- van basisschool naar voortgezet onderwijs;
- van leerjaar 2 naar leerjaar 3 (van onderbouw naar bovenbouw. Op het vmbo betekent dat kiezen voor een leerweg, een sector en een afdeling);
- van vmbo naar mbo of havo.

Havo

Hoger algemeen vormend onderwijs

Hbo

Hoger beroepsonderwijs

Individueel handelingsplan

Scholen zijn verplicht voor leerlingen in het lwoo een individueel handelingsplan te maken. Hierin is onder andere opgenomen welke extra zorg wanneer wordt ingezet, hoe lang en met welk doel.

Instroomeisen

Eisen die vervolgopleidingen kunnen stellen aan leerlingen die vanuit een ander schooltype instromen in de vervolgopleiding. Bijvoorbeeld vmbo-t-leerlingen die na hun eindexamen verder willen leren op de havo, kunnen te maken krijgen met havo-opleidingen die bijvoorbeeld een 7 als gemiddeld eindcijfer eisen.

Intersectorale beroepsgerichte programma's (VMBO-intersectoraal)

Intersectorale beroepsgerichte programma's zijn programma's die vooral gericht zijn op oriëntatie van leerlingen op hun vervolgmogelijkheden. Deze programma's combineren elementen uit alle sectoren. Er zijn de volgende intersectorale beroepsge-

richte programma's: dienstverlening en commercie, technologie en commercie, technologie en dienstverlening, ICT-route, sport, dienstverlening en veiligheid en technologie in de gemengde leerweg. Kern van de programma's zijn zogenoemde algemene loopbaancompetenties die in elk beroep nodig zijn.

Kerdoelen

Kerdoelen geven aan wat leerlingen na de onderbouw van het voortgezet onderwijs moeten weten en kunnen. De kerndoelen zijn door de overheid vastgesteld en zijn voor vmbo, havo en vwo gelijk. De uitwerking verschilt echter. Kerndoelen zijn streefdoelen. Scholen moeten zich inspannen om alle leerlingen die kerndoelen te laten behalen.

Voorbeeld:

"Kerndoel 20 Wiskunde gebruiken in praktische situaties:

De leerling leert alleen en in samenwerking met anderen in praktische situaties wiskunde te herkennen en te gebruiken om problemen op te lossen."

Leergebied

Een combinatie van vakken tot één leergebied. Bijvoorbeeld mens en natuur, science, mens en maatschappij.

vervolg >

Leerweg

Een leerweg in het vmbo is een bepaalde route die de leerling vanaf het derde leerjaar volgt binnen het vmbo. De routes verschillen van elkaar in de soort programma's die de leerlingen krijgen aangeboden en in het niveau van de aangeboden leerstof. Aan het eind van het tweede leerjaar maakt een leerling een definitieve keuze voor een leerweg.

Er zijn vier leerwegen in het vmbo: basisberoepsgerichte leerweg, kaderberoepsgerichte leerweg, gemengde leerweg en theoretische leerweg.

Leerwegondersteunend onderwijs (lwoo)

Extra (tijdelijke) zorg of ondersteuning voor leerlingen met een of meer leerachterstanden en met sociaal-emotionele problemen. Deze ondersteuning kan in elke leerweg geboden worden. Scholen beslissen zelf welke leerlingen voor lwoo in aanmerking komen.

Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB)

Ruimte op het lesrooster waarin leerlingen aan de hand van opdrachten nagaan wat voor soort persoon ze zijn in relatie tot werk: sterke en zwakke kanten, voorkeuren, ervaring, persoonlijkheid. Wat past bij mij en wat past zeker niet bij mij? In welke richting moet ik het dus zoeken?

Mavo

Middelbaar algemeen voortgezet onderwijs. Officieel bestaat dit schooltype niet meer omdat het is opgegaan in het vmbo. De theoretische leerweg in het vmbo is gebaseerd op de mavo. Er zijn scholen die nog wel de naam 'mavo' gebruiken voor deze leerweg binnen hun school.

Mbo

Middelbaar beroepsonderwijs

Mbo-niveaus

Het mbo kent vier niveaus:

- niveau 1 (assistentenopleiding);
- niveau 2 (basisberoepsopleiding, startkwalificatie);
- niveau 3 (opleiding tot zelfstandig beroepsbeoefenaar);
- niveau 4 (opleiding voor middenkader, specialist).

Onderbouw

De eerste twee leerjaren van het voortgezet onderwijs worden samen 'onderbouw voortgezet onderwijs' genoemd.

Praktijkonderwijs

Het praktijkonderwijs is bedoeld voor leerlingen voor wie het behalen van een diploma in een van de leerwegen van het vmbo te hoog gegrepen is. Voorheen waren dat de scholen voor vso-mlk (voortgezet speciaal onderwijs voor moeilijk lerende kinderen).

Praktijkonderwijs duurt vijf jaar. De leerling wordt via stages, theorie- en praktijkvakken toegeleid naar arbeid of naar arbeid en aanvullende scholing.

Praktische sectororiëntatie (PSO)

Leerlingen in de onderbouw maken kennis met de verschillende sectoren door daarin praktijkles te volgen. Elke school vult de sectororiëntatie op zijn eigen manier in. Doel van PSO is het kiezen van een sector en afdeling in de bovenbouw van het vmbo.

Regionaal opleidingscentrum (roc)

Een school voor middelbaar beroepsonderwijs. De term 'school' moet niet te letterlijk opgevat worden: het gaat om

grote onderwijsinstellingen die bestaan uit meerdere min of meer zelfstandig functionerende scholen binnen een regio (de locaties).

Sector

Een sector is een deel van het vmbo-onderwijs dat inhoudelijk gericht is op een bepaald cluster van werkvelden. Het vmbo onderscheidt vier sectoren: Economie (incl. horeca en toerisme), Techniek, Zorg en Welzijn en Groen (of landbouw). Leerlingen kiezen een sector aan het eind van het tweede leerjaar. Sommige scholen kennen nog een vijfde sector: intersectoraal. Op sommige scholen worden de sectoren ook wel 'clusters' genoemd.

Snuffelstage

Leerlingen uit leerjaar drie en vier die een bepaalde sector hebben gekozen, maken kennis met ('snuffelen aan') de werkelijke beroepspraktijk door enkele dagdelen in een bedrijf of instelling mee te lopen.

Startkwalificatie

Iemand die gekwalificeerd de arbeidsmarkt wil betreden, moet minimaal over een startkwalificatie beschikken. Dit is in Europees verband bepaald tijdens de Lissabonconferentie in 2000. De volgende diploma's gelden als startkwalificatie:

- mbo-niveau 2;
- havo;
- vwo.

Vakcollege

Een Vakcollege is een gewone opleiding binnen een gewone vmbo-school. Er zijn op dit moment twee soorten Vakcolleges: een Vakcollege Techniek en een Vakcollege Zorg (Zorgcollege). Vakcolleges zijn speciale programma's die op een gewone vmbo-school kunnen worden aangebo-

den. Leerlingen van een Vakcollege krijgen extra lessen techniek (Vakcollege techniek) of zorg (Vakcollege zorg). Bij andere vakken wordt een koppeling gemaakt met techniek of zorg.

Leerlingen die een Vakcollege willen volgen moeten al op de basisschool een keuze voor een sector maken, omdat het Vakcollege direct in het eerste jaar start.

Vakinstelling of vakschool

Vakinstellingen of vakscholen zijn mbo-opleidingen die niet bij een roc horen. Het gaat om zelfstandige scholen die zich richten op opleidingen voor één branche, zoals de grafische sector, de scheepvaart of de designersector. De vakschool voor Zilvermeden in Schoonhoven is een bekend voorbeeld.

VM2-traject

Het VM2-traject is een speciale opleidingsroute voor leerlingen van de basisberoeps-gerichte leerweg, die loopt van vmbo leerjaar 3 t/m minimaal mbo-niveau 2. Docenten van mbo en vmbo stellen gezamenlijk het onderwijsprogramma op en voeren deze uit. Het vmbo-examen mag vervallen in een vm2-traject; de leerlingen worden direct opgeleid voor het mbo-niveau 2 diploma.

Vmbo

Voorbereidend middelbaar beroeps-onderwijs

Vmbo-school

School die alleen vmbo-onderwijs aanbiedt voor alle leerwegen en voor alle sectoren.

Vwo

Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs

Checklist schoolkeuze in vier fasen

U komt voor veel vragen en afwegingen te staan als uw kind de overstap maakt van de basisschool naar het vmbo. Daarom vindt u hieronder een checklist met allerlei punten die voor u handig zijn om aan te denken bij de keuze van een geschikte school. De lijst is zo volledig mogelijk gemaakt. Er kunnen dus ook dingen op staan die niet van toepassing zijn op uw situatie. Geen nood, die slaat u dan gewoon over.

Om u meer overzicht te bieden, is de checklist verdeeld in vier fasen:

1. de fase dat u een vmbo-advies voor uw kind verwacht;
2. de fase dat uw kind een vmbo-advies gekregen heeft;
3. de fase dat u samen met uw kind de geschiktste school zoekt;
4. de fase dat uw kind naar zijn nieuwe school gaat.

In elke fase ligt het accent net weer even anders. Bij fase 3 (het echte zoeken) horen de meeste punten, maar ook in de andere drie fasen kunt u veel doen om de schoolkeuze van uw kind goed te begeleiden. Wij wensen u daarbij veel succes!

Fase 1: u verwacht een vmbo-advies voor uw kind

- ☐ Geef uw kind aandacht en steun in deze spannende fase.
- ☐ Praat met uw kind over wat hij goed kan en waar hij steun bij nodig heeft. Dan kiest u straks makkelijker de school die het beste past bij uw kind.
- ☐ Denk samen vooruit: wat wil uw kind later worden en welke vooropleiding (vakken en niveau) is daarvoor nodig?
- ☐ Begin u te oriënteren op het vmbo: vraag informatie bij de basisschool van uw kind of kijk op de websites van vmbo-scholen in uw buurt.
- ☐ Vraag ouders die al een kind op het vmbo hebben, naar hun ervaringen en tips: hoe hebben zij zich voorbereid op de schoolkeuze?

Fase 2: uw kind heeft een vmbo-advies gekregen

- ☐ Blijf uw kind aandacht en steun geven.
- ☐ Blijf praten met uw kind over zijn schoolkeuze en toekomst.

- ☐ Maak samen met uw kind een verlanglijst: waar moet de school die jullie zoeken, aan voldoen? Schrijf hier alles op: dingen die jullie zeker weten en dingen die spontaan in jullie opkomen. Deze verlanglijst hoeft niet in een keer af te zijn. Leg hem in een hoek van de kamer zodat iedereen er steeds iets bij kan schrijven.
- ☐ Kijk aan de hand van jullie verlanglijst nog eens op de websites van vmbo-scholen in uw buurt: past hun aanbod bij jullie vragen?
- ☐ Check jullie verlanglijst aan de praktijk: praat met ouders die al een kind op het vmbo hebben of met leerlingen die al op het vmbo zitten: wat vinden zij goed op hun school en wat missen ze?

Fase 3: samen op zoek naar de geschiktste school

- ☐ Ga bij verschillende scholen kijken. Natuurlijk op de open dagen, maar informeer ook eens of het mogelijk is om langs te gaan op een gewone schooldag. Neem uw gevoel serieus: vertrouwt u met een gerust hart uw kind aan deze school toe? En denkt uw kind hier vier jaar door te kunnen brengen en wil het dat ook?
- ☐ Maak een keuze tussen een brede scholengemeenschap (vmbo, havo en vwo) of een 'smalle' vmbo-school. Op een brede scholengemeenschap kan uw kind tussentijds doorstromen van vmbo-t naar de havo, en dan op dezelfde school blijven. Zit uw kind op een smalle vmbo-school, dan zal het in dat geval naar een andere school moeten.
- ☐ Zorg dat u weet welk onderwijsprogramma de school aanbiedt in de onderbouw:
 - ☐ Worden alle avo-vakken gegeven?
 - ☐ Zit er al praktijk in het aanbod?
 - ☐ Biedt de school extra's aan, zoals muziek, sport, theater, of iets anders dat uw kind aanspreekt.
- ☐ Vraag na of de school alle vmbo-leerwegen aanbiedt (van de basisberoepsgerichte leerweg tot en met de theoretische leerweg) of alleen een deel daarvan.
- ☐ Heeft uw kind ondersteuning nodig wegens leerachterstanden of sociaal-emotionele problemen, dan komt het mogelijk in aanmerking voor leerwegondersteunend onderwijs. Leg uit wat uw kind nodig heeft en vraag wat de school kan bieden.
- ☐ Weet uw kind nu al zeker dat het verder wil in de techniek of in de zorg, dan kan het de moeite waard zijn uw kind naar een Vakcollege Techniek of een Vakcollege Zorg te laten gaan. Vraag daarom of de school een Vakcollege Techniek of Zorg aanbiedt.

- ☐ Vraag na in wat voor soort klas uw kind komt: maakt de school aparte klassen van leerlingen met basis/kaderadvies en aparte klassen met leerlingen met gl/tl-advies of komen alle vmbo-leerlingen (met adviezen voor verschillende leerwegen) gemixt in één klas? En heeft deze indeling consequenties voor het onderwijsaanbod?
- ☐ Vraag na welke sectoren en richtingen de school aanbiedt. Zit de richting erbij die mogelijk het beste past bij uw kind?
- ☐ Ga na hoe de school de gemengde en theoretische leerweg aanbiedt: apart of gecombineerd? En als de theoretische leerweg apart is, biedt de school hierin dan wel een vorm van praktijk aan?
- ☐ Vraag op welke concrete manieren de school zijn leerlingen voorbereidt op een vervolgstudie en beroep. Stages, voorlichting over het mbo, loopbaanoriëntatie- en begeleiding?
- ☐ Vraag op welke manieren de school ouders op de hoogte houdt over hoe het met hun kind gaat.
- ☐ Vraag hoe de school ouders op de hoogte houdt van alle belangrijke momenten in het schooljaar, zoals rapporten, ouderavonden, voorlichtingsavonden, keuzemomenten. De zekerste manier om niets te missen is als u hier zelf bericht van krijgt, per brief of e-mail.

Fase 4: uw kind gaat naar haar of zijn nieuwe school

- ☐ Maak tijd voor de verhalen van uw kind over zijn nieuwe school.
- ☐ Overleg met uw kind wat hij nu zelf kan en waar hij nog hulp bij nodig heeft. Denk aan praktische zaken zoals opstaan, tas inpakken en brood klaarmaken, maar ook aan huiswerk maken en hulp of advies vragen op school.
- ☐ Zet naam en telefoonnummer van de mentor van uw kind in uw telefoon, en bel direct met vragen of twijfels.
- ☐ Leer de school van uw kind snel kennen: ga naar ouderavonden, maar ook naar feestelijke gelegenheden. U zult zien dat de drempel om binnen te stappen bij problemen dan ook lager wordt. Betrokkenheid is goed voor u, goed voor uw kind en goed voor de school.

- ☐ Informeer naar de mogelijkheden om een actieve rol te spelen op school: scholen zijn blij met actieve ouders.
- ☐ Kijk regelmatig op de website van de school, zodat u niets mist.
- ☐ Denk aan het karakter en de toekomst van uw kind bij alle keuzes in de eerste twee jaar, bijvoorbeeld:
 - ☐ Kan uw kind zowel de theoretische als de kaderberoepsgerichte leerweg aan, maar is het een echte doener, dan is kaderberoeps voor hem misschien de beste optie.
 - ☐ Heeft uw kind een vmbo-t/havo-advies en is de havo een reële optie, realiseert u zich dan dat de havo instroomeisen kan stellen aan het cijfergemiddelde of het vakkenpakket (wiskunde).

Verlanglijst Samira en haar ouders

- Een gezellige school
- Samen met mijn vriendinnen
- **Duidelijke regels**
- **Altijd toezicht**
- Een school dicht bij huis
- Aardige juffen en meesters
- Dat je tal kunt hebben in de klas
- **Geen onverwachte vrije uren**
- Dat ze niet boos worden als ik druk ben
- **Hulp voor ADHD**
- Dat ze me helpen wat ik moet worden
- Niet te veel taal
- Veel dingen doen, niet alleen leren
- **Contact met ouders bij problemen**
- **Hulp bij huiswerk**

Verlanglijst Niels en zijn ouders

- Met mijn handen bezig
- Werken met verschillende auto's
- Veel leren van autotechniek
- **Dat hij gestimuleerd wordt om meer te leren dan autotechniek**
- **Dat hij zich prettig voelt**
- **Dat eruit komt wat erin zit**
- Goede oefenruimtes (zoals in garage)
- **Dat je veel leert van goede automobilisten**
- **Dat wij weten wat er gebeurt op school**
- Zo weinig mogelijk leervakken, alleen die ik echt nodig heb om automobilist te worden
- **Dat er ook aandacht is voor sociale dingen: omgaan met mensen (straks met klanten)**
- **Dat hij iets leert over de wereld: politiek, maatschappij**
- **Veel sport**

Nuttige webadressen

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

www.ocw.nl

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling

www.cito.nl

Stichting Platforms VMBO

www.platformsvmbo.nl

Over groen onderwijs

www.aocraad.nl

Over het mbo

www.mboraad.nl

Over kerndoelen in de onderbouw

www.kerndoelenonderbouw.slo.nl

Over VM2

www.vm2.nl

Over vakcolleges

www.hetvakcollege.nl

Over de overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs

www.overgangpovo.nl

En uiteraard de websites van de scholen bij u in de buurt.

De Stichting Platforms VMBO gaat in 2011 aan de slag met een website met informatie over het vmbo en een game voor ouders en leerlingen.

Kijk voor meer informatie regelmatig op onze website:

www.platformsvmbo.nl

Met dank aan

Familie Elzinga, Elsloo
Familie De Jong, Kudelstaart
Familie Kroon, Ede
Familie Pessers, Oisterwijk
Familie Schoonveld, Sappemeer
Familie Stoffer, Zwolle
Familie Theunissen, Goirle
Familie De Wolf, Hulst

Bij de samenstelling van de algemene informatie in deze brochure is onder andere gebruikgemaakt van: 'Voortgezet onderwijs 2010-2011, Gids voor ouders, verzorgers en leerlingen', Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Colofon

Deze uitgave is samengesteld in opdracht van de Stichting Platforms VMBO

Tekst, interviews en redactie:
Aly Breemhaar (Breemhaar Tekst)
Addie Roetman (Tekstaal)

Samenstelling:
Breemhaar Tekst, bureau voor tekst, redactie en advies

Fotografie:
interviews: axis media-ontwerpers
overig: Jan Schartman Fotografie

Ontwerp en vormgeving:
axis media-ontwerpers bv, Enschede

Druk:
Drukkerij Roelofs, Enschede

Oplage:
10.000 exemplaren

© Stichting Platforms VMBO, december 2010
Aan de informatie in deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder toestemming van SPV en de samensteller (www.breemhaartekst.nl).

Stichting Platforms VMBO

Postbus 59
7630 AB Ootmarsum

J.F. Kennedylaan 99
3981 GB Bunnik

info@platformsvmbo.nl
www.platformsvmbo.nl
tel: 030 - 767 00 68
06 - 10 11 83 41